

OKUYIGA BAIBULI I

Ebikolebwa mu Kuyiga Baibuli I: Ebyokusomako

Eby'okuwandika—

EKIBIINA 1:

- I. Ekitundu 1: Baf 1:1,2
- II. Ekitundu 2: Baf 1:3-11

EKIBIINA 2:

- III. Ekitundu 3: Baf 1:12-26

EKIBIINA 3:

- III. Ekitundu 3. (okwongerako.): Baf 1:12-26
- IV. Ekitundu 4: Baf 1:27-2:18

EKIBIINA 4:

- IV. Ekitundu 4. (okwongerako.)

EKIBIINA 5:

- IV. Ekitundu 4. (okwongerako.)

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

Ebikolebwa mu Kuyiga Baibuli I: Ekigezo

Amassomo g'Okuyiga Baibuli ng'ogisoma nga bweri tegalina bigezo ng'amassomo amalala. Ekiseera ky'ebigezo kikozezebwa Okuyiga Baibuli nga bweli.

Mu kitundu ekisooka eky'essomo ly'Ebikolebwa mu Kuyiga Baibuli nga bweri , ebigezo byetaagisa kwetegereza nakuvunula. Omuyizi awebwa olugero okuva mu baibuli era atekwa okukozesa ekiseera kyebigezo okuyiga olugero era nakolawo ebyokwetegereza, ebibuuzo eby'okuvunula era nebyokudamu ebivunudwa. Omuyizi asabibwa okuwaayo ebintu byabwe ebisinga okuba ebikulu ebyokwetegereza era nebibuuzo ebyokuvunula. Ebibiri ku bibuuzo ebyokwetegereza ebigattibwa awamu, birina okubamu ekibuuzo ekyo kuvunula. Ebyokwetegereza, ebibuuzo, era nebyokudamu bitegekebwa okusinzira ku bukulu, okutangazibwa okwekanya nebirala.

OKUYIGA BAIBULI I

Enyanjula y'Essomo:

Eby'okuwandiika—

Ekisookerwako: Enyanjula eri okuyiga Baibuli.

Lino ly'esomo lisooka mu massomo g'ebikolebwa mu kuyiga Baibuli eriddirira essomo ly'enjanjula. Ensegeka yesigamye ku byayigirizibwa mu ssomo eryo.

Tujja kukozeza omusingi gw'okutegeera kwaffe ogwokuyiga baibuli okuyiga ekitabo kya Bafirippi. Twamaze dda okulaba era ne tufunayo ensonga mu kitabo kya Bafirippi era tumaze okuwa enyanjula y'ekitabo.

Entegeka y'Essomo lino.

Tujja kuyiga Bafiripi 1:1-2:18. Tujja kugabanyamu essomo mu bitundu bina okusinzira ku bitundu omunana ebyekitabo bye twatadewo mu ssomo ly'Enyanjula.

Buli kitundu kijja kubaamu ebifo bitaano ebyo'kuyiga:

- 1) Enyanjula enyimpi.
- 2) Okuyiga ku bigambo (nga tukozesa okuyiga kwa west ku bigambo n'okujuliza okulala okuyamba okuli mu luyonaani).
- 3) Okuyiga ku ntegeka (muno mujja kubaamu enkola etujja mu kuwaayo ensonga netuleeta mu kuvunula netutwaala mu kukola).
- 4) Okulaga entegeka (Tujja kuwumbawumbako okukwaatagana okuli wakati w'ebitundu ebiri mu buli kitundu).
- 5) Okumaliriza (muno mujja kubaamu okuwumbawumbako ekitundu mu lunyiriri lumu okunyonyolan'omutwe gwa bigambo bisatu oba).

Genderera: Tujja kukozeza Baibuli ey'enzivuunula ya New American Standard Bible mu kuyiga kwaffe

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

I. Ekitundu 1 (Baf 1:1, 2).

A. Enyanjula ye'Ekitundu 1. Paulo ebbaluwa ze azitandika mu y'okugoberera obuwangwa bwe.

1. Alaga oyo atuma (oluny. 1a).
2. Alaga abo abafuna (oluny. 1b).
3. Okulamusa (oluny. 2).

B. Okuyiga ku Bigambo Eby'ekitundu 1.

1. Abatukuvu (oluny. 1) - kitegeeza abo abayawulibwa (mu bungi nga bwekiri emirundi 61 kumirundi 62 egirabika mu Ndagaano empya).
2. Abalabirizi (oluny. 1) - kitegeeza balabirizi, mu Ndagaano Empya ekigambo kino kitegeeza kyekimu n'omusumba era n'omukadde (era genderera kiri mu ngeri ya ku kussukka mu omu).
3. Emirembe (oluny. 2) - kitegeeza okuba mu bumu ne Katonda.

C. Okuyiga Entegeka y'Ekitundu 1.

1. Okwetegereza/Okuvuunula/Eky'okola.
 - a. Okwetegereza n'okuvuunula.
 - 1) Yesu Kristo addibwamu emirundi esatu mu nyiriri biri. Okuva ku luberyeberye ekitabo kyonna gwe kissaako essira.
 - 2) Paulo yeyogerako nga omuwereza omusibe (omuddu).
 - a) Teyeyogerako nga "Paulo", eyatandika "ekkanisa" yammwe" oba nga "Paulo" omutume owa maanyi era amanyidwa ennyo".
 - b) Paulo yabeera mu bulamu obw'obuddu eri Kristo kubanga yelowooza ye okuba omuddu.

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

b. Eky'okola.

- 1) Oyinza kwetegeera otya? Welaba nga omuddu wa Kristo? Oba oli mukozi bukozi/ Oba oli mukozesa wa balala? Oba oli mukozi owa kaseera akatono atasasulwa?
- 2) Omuddu tasuubira kintu kyonna oba okusasulwa ekintu kyonna. Mukama we y'afuga obulamu bwe. Kino kikontana n'enyinyonyola yo gwe? Oli muddu?

D. Entegeka y'Ekitundu 1 (mu nsonga eno laba enyanjula).

E. Okumaliriza Ekitundu 1.

1. Olunyiriri oluwumbawumbako Paulo awandiikira Abafiripi era atandika na kulamusa.
2. Elinnya: Okwogera gyebali n'okubalamusa.

II. Ekitundu 2 (Baf 1:3-11).

A. Enyanjula. Era tulaba Paulo nga akozesa akalombolombo ke.

1. Okusaba n'okwebaza olw'okwewaayo kwa basomi be eri enjiri (mu kutandika amabaluwa ge). laba Bar 1:8; 1 Kol 1:4; Bak 1:3; 1 Bas 1:2; 2 Bas 1:3; 2 Tim 1:3; Fir 4.
2. Paulo yalowooza ku kusaba okusooka.

B. Okuyiga ku Bigambo mu Kitundu 2.

1. Okwenyigiramu (oluny. 5) - kitegeeza koinonia: okwagala ekintu kyekimu. Buli omu yenyigiramu (wano eby'ensimbi biyinza okuba nga lye ssira laba: 4:15).
2. Alikituukiriza (oluny. 6) - kitegeeza kukimaliriza, kukituusa ku kirubirirwa. Kino kilimu enkola etwaala omuntu ku kutuukirizibwa (lowooza ku kuzimba Paulo oluvanyuma mu 2:12, 13 ekyo kiyinza okuba nga kwabzimba kye ky'okola mu kuyigiriza kuno).

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

- 3. Okugabanira awamu (oluny. 7) - kitegeeza okugabana: Omuntu agabana ekintu n'omulala. Era nate ekigambo ky'olwebbulaniya kiri “koinonia.” Ekanisa mubiri. Gubonabona era ne guwangulira wamu obukirstaayo si diini ya bantu naye bwa maka ga Katonda (laba 1 Kol 12:26).
- 4. Okwagala (oluny. 8) - kitegeeza eby'omunda mu muntu: Ky'e kigambo ky'oluyonaani ekisinga amaanyi okulaga engeri y'okkulumirirwa. Genderera biri munda: si Paulo naye ebiri mu Kristo. Paulo yasemberera nyo Kristo nti yawulira okulumirirwa kwe olwa abalala. Yalina okulumirirwa kwo eri Abafiripi bokka kubanga Kristo yali mu ye (Bag 2:20).
- 5. Okumanya kwenyini (oluny. 9) - kitegeeza okujjula oba okukozesa okutegeera olw'obumanyirivu.
- 6. Okwawula (oluny. 9) - kitegeeza okulamula okw'omwoyo: okwekaanya: okwetegereza. Ebigambo bino byona mu luny. 9 biraga ekyetaago ky'okweyongera okuba n'obumanyirivu. Ate era tulaba ekilowoozo ky'enkola Okwagala kwenyini kwetaagisa nokukula (1 Bases 3:12; 4:10; 2 Bases 1:3).
- 7. Okujjula (oluny. 11) - kitegeeza ekintu/ebintu ebyaggwa edda. Kiraga ekigambo oba embeera eyaggwa. Tujjukizibwa ekigambo mu luny. 6 “kukituukiriza” oba “kukimaliriza . Kino kituwa eky'okumanya kuyiga entegeka.

C. Okuyiga Entegeka y'Ekitundu #2.

- 1. Okwetegereza/Okuvunula/Eky'okola.

OKUYIGA BAIBULI I

a. Okwetegereza n'okuvuunula.

1) Ekitundu kino tuyinza okukigabanyamu ebitundu bibiri bisatu: Ekitundu eky'okubiri kinyonyola era kilagira ddala bulungi ekitundu ekisooka.

a) Paulo abagamba nti abasabira (oluny. 3-8).

b) Paulo abagamba ki kyabasabira (oluny. 9-11).

2) Ekisookera ddala Paulo abagamba NTI abasabira no:

a) Okwebaza (oluny. 3).

b) Okusanyuka (oluny. 4).

Ekibuuzo ku Nzivuunula

Musingi ki Paulo kwasabira n'okwebaza n'essanyu?

3) Paulo alina okwebaza n'okusanyuka **NGA ALAGA** (oluny. 5) ebintu bibiri:

a) Okwenyigiramu kwabwe (oluny. 5): Paulo si mukulembeze ayagala okukola byona nga abalala tebalina kya kukola. Yebaza Katonda mu sanyu elingi ku lwabwe. Mazima, okwenyigiramu kwabwe kye kiruubirirwa kya Paulo.

b) okukkiriza kwe mu Katonda (oluny. 6): Paulo si mukulembeze ayagala okufuga byonna okusobola okuwulira nti byonna bijja kutuukirizibwa. Okuyita mu kukkiriza Katonda okutukiriza ekyo kyeyatandika, Paulo alina okwebaza n'okusanyuka mu kifo ky'okutya n'okubuusabuusa.

Ekibuuzo ku Kivuunula

Paulo asobola otya okuba n'okukkiriza kuno?

Eby'okuwandiika—

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

- 4) Paulo agamba mu luny. 7 nti kituufu gyaali okuwulira bwati ku bo **KUBANGA:**
- a) Afaayo era akwatibwako gye bali (oluny. 7).
 - b) Olw'okwagala kwe gye bali (oluny. 8).
- (1) Okwejako obuweereza obwesigwa nobussa mu Katonda olw'okubutuukiriza tekitegeeza kwerabira buweereza obwo.

Eky'okulabirako Ky'omuwandiisi:

Tekiri nga kuleka muwala gw'oganziza kubanga ofunye omuwala omulala era n'oba nga tokyayagala kutawanyizibwa na muwala gwe wasooka okuganza. Kiri nga okuleka abaana bagende. Buli muzadde alina okukikola kino mu kiseera ekimu. Kiruma. Ekivaamu kwe kwagala ennyo omwana. Wabula, kikolebwa olw'obulungi bw'omwana.

Sa Muno Eky'okulabirako Kyo:

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

(2) Okulekera Katonda obuweereza bwesige nobussa mu Ye tekitegeeza kuva ku buweereza obwo. Okukkiriza mu Katonda tekitegeeza nti tetukola. Ekyo, tuba twelaga era tuba tulaga eri bikolwa byaffe. Okukkiriza kwa Paulo mu ekyo Katonda kyagenda okukola (ne kyakola) mu Bafiripi kyesigamye ku ekyo Katonda kyakola (ne kyalikola) mu ye. Obukakafu bwa Paulo (n'okukkiriza kwe) nti Katonda akola era afaayo eri Abafiripi kwe kufaayo era n'okulumirirwa Yesu kwalumirirwa Abafiripi okukolera mu ye. Paulo kitundu kwe kyo kukkiriza kwe kukozi kubanga kwesigamye ku mazima nti Yesu abeera mu ye. Okukkiriza kwe tekawukana na bikolwa bye (bye bikolwa bya Yesu mu ye enjigiriza y'ekibya). Paulo kye kibya okwagala kwa Yesu mwe kulabikira. Essira ly'okukkiriza lili nyo ku Katonda mu luny. 7, 8 nga bwe kiri mu luny. 6.

b. Okukola.

- 1) Ofaayo okukola n'Abakristaayo abalala oba okola wekka? , Ozaamu amaanyi era okkiriza abalala okukola? Olina ddala okuyaayaana okulungi okulaba abalala nga bakula, bawangula era nga babala ebibala mu buweereza? Oba osanyukira mu kyaama omulala bwagwa oba obuweereza bwe singa bubaako akabi?
- 2) Osobola okwejako obuweereza? Osobola okuwa abalala obuyinza era ne wesiga Katonda okubutuukiriza? Oba owebuuka mu kukkiriza kubanga otunulidde busobozi bwa bantu so si busobozi bwa Katonda? Ogezaako okukwaata ku buli kintu okusobola okuwulira nti ofuga?

2. Okwetegereza/Okuvuunula/eky'okola.

a. Okwetegereza n'okuvuunula.

- 1) Eky'okubiri Paulo abagamba ekyo kyabasabira. Asaba okukkiriza kwabwe kweyongere (oluny 9).

Ekibuuzo ku Kuvuunula

Lwaki okwagala kwa Bafiripi kwetaaga kweyongere?

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

2) **olw'nno** (oluny. 10):

- a) Babeere ba mazima (abataliimu kukyuukakyuuka, abalongoofu).
- b) Baleme kubaako musango (abatesittala).
- c) Babeere nga betegese olw'okudda kwa Kristo.

Ekibuuzo ku Kuvuunula

Okwagala kw'Abafiripi kweyongera kutya?

3) **Oluvanyuma lw'okuba** (oluny. 11):

- a) Nga bajudde (engeri ekigambo gyekyogeddwamu kitegeeza okutuukirizibwa) n'ebibala ebyo (ebivaamu oba ebibaawo) butuukirivu (enkolagana ennungi ne Katonda). Eno y'enkola. Okwagala kweyongera olw'ebyo ebibaawo oba ebiva mu kuba n'enkolagana ne Katonda. Enkolagana (okwagala) abalala ebaawo olw'enkolagana (okwagala) ne Katonda (lowooza 1 Yok 4:19).
- b) Okuyita mu Yesu Kristo. Kino kyekileeta oba ye nsibuko y'okweyongerayongera. tusobozesa okubeera mu nkolagana entuufu ne Katonda.
- c) Olw'ekitiibwa n'ettendo lya Katonda. Kino kye kiva mu kweyongerayongera.

OKUYIGA BAIBULI I

b. Eky'okola.

- 1) Otegeera amakulu g'enkolagana ne Katonda? Eyo ye ntandikwa y'obulamu bw'Obukristaayo. Olabye okweyongerayongera kw'okwagala eri abalala? Oba nedda, bwekityo wetaaga okwongera enkolagana yo ne Katonda.
- 2) Bwe tuba n'enkolagana ennungi ne Katonda tuba n'emirembe n'essanyu n'okugumikiriza era n'ekisa Tusobola okwagala abalala. Emirundi mingi tetukolagana na balala Lwaki? Kubanga tuli mu kukontana munda muffe. Tetulina mirembe kubanga muffe tetuyimiridde butuufu na Katonda. Nga tetunaba kusobola kuba na mirembe nabalala tulina okusooka okuba n'emirembe muffe. Kino kijja okuyita mu kuba n'emirembe ne Katonda kyokka. Nkizudde nti emirundi gyensinga okuba nti sisobola kwagala balala lwembeera, okuba nyononye mu maaso ga Katonda. Sisobola kwagala balala kubanga mba siri mu nkolagana ntuufu ne Katonda (olw'ekibi kyange).

Eky'okubanganyako Ebirowoozo

Yogera ku ngeri z'olabidemu amaanyi gano (engeri enkolagana yo ne Katonda bwekwatagana obutereevu n'enkolagana yo n'abantu) okukola mu bulamu bwo kati.

3. Okwetegereza/Okuvuunula/Eky'okola.

a. Okwetegereza n'okuvuunula.

- 1) Ekigambo **“OKUTUUSA KULUNAKU LWA KRISTO”** kiddibwamu mu nyiriri. 6 ne 10.
- 2) Mu by'okuyiga byombi ebirabika mu kigambo kino tusobola okulaba eky'okwogerako ekirala. Ekilowoozo ky'okutuukiriza kiddidwamu mu luny. 6 (**“AKITUKIRIZE”**) ne luny. 10, 11 (**“ABATALINA KIBI”** oba abatuukiridde era **“NGA MUJUDDE”**).
- 3) Ekitundu 2 (enyiriri. 9-11) kinyonyola era kilaga bulungi ekitundu 1 (enyiriri. 3-8). Okusooka Paulo abagamba nti abasabira n'okukkiriza nti Katonda ajja kutuukiriza mu bo **enkola** ye gyeyatandiika. Era anyonyola era alaga enkola eno nga abagamba ekyo kyabasabira.

Eby'okuwandiika—

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

- 4) Nga tetuvudde ku nsonga zino, tusobola okulaba enkolagana wakati webitundu ebibiri mu kitundu kino era tuyinza okusaba nokudamu ekibuuzo ekiddirira.

Ekibuuzo ku Kuvuunula

Mulimu ki ogwo omulungi ogutuukirizibwa? (oluny. 6).

- 5) Omulimu omulungi Katonda gweyatandika era gwagenda okutuukiriza gwe mulimu gwokwagala. Okwagala kuno kuli mu Bafiripi. Wabula, tulina okujukira nti ebitunulirwa byonna ye Yesu.

a) Wewaawo okutuukirizibwa kw'okwagala kuli mu Bafiripi. Naye Katonda yakikola: **“AJJA KUKITUKIRIZA”** (oluny. 6).

b) Wewaawo, kwe kufaayo, okulumirirwa n'okwagala okuli mu Paulo eri Abafiripi. Naye nga kyekiri **“KWEKWAGALA KWA KRISTO”** (oluny. 8).

c) Wewaawo, okwagala okweyongerayongera kye kiva mu Bafirippi okubeera nga bajjudde ebibala byobutuukirivu **“NAYE BIJJA OKUYITA MU YESU KRISTO”** (oluny. 11).

(1) Wano era tulaba **“ENJIGIRIZA Y'EKIBYA.”**

(2) Abafiripi by'ebibya ate Kristo y'Agenda mu bibya. Abafiripi bye bikozezebwa ate Kristo y'ensibuko.

b. Eky'okola.

- 1) Abakristaayo bali mu nkola. Kino tulina okukitegeera tube bagumikiriza. Mu kiseera kye kimu tulina okunonya okugenda mu maaso. Tulina okukikola olw'okukkiriza. Okukkiriza mu ki era mu ani? Muffe? Nedda! okukkiriza kwaffe kulina kubeera mu Katonda. Ye yatandika enkola. (oluny. 6). Ajja kutuyisa mu nkola. Ajja kukomekkereza enkola **“KU LUNAKU LWA KRISTO YESU”** (oluny. 6, 10) Alikitukiriza (laba 1 Kol 1:8; 5:5; 2 Kol 1:14).

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

- 2) Enkola tugitegeera? Waliwo okukula? Tugumikiriza? Tuli betegefu okuba n'okukkiriza okunaleetera Katonda okutandiika enkola ku lw'okutaano ku musalaba era nekukomekkereza ku sande ku kuzuukira nga tulindirira enkola ey'okuyita mu lunaku olw'omukaaga?

D. Entegeka y'Ekitundu 2 (ng'okozesa entegeka, soomooza abayizi okutegeera enkolagana eriwo wakati w'ebitundu).

1. Paulo abategeeza nti abasabira (oluny. 3-8).

- a. N'okwebaza n'essanyu (oluny. 3, 4).

- 1) Omusingi gw'okwebaza n'essanyu; okwenyigiramu kwabwe (oluny. 5).

- 2) Omusingi gw'okwebaza n'essanyu: okukkiriza (oluny. 6).

Omusingi ogw'okukkiriza: Okufaayo kwe n'okwagala gyebali okuletebwa olwokwagala kwa Yesu n'okubalumirirwa (oluny. 7, 8).

2. Ebiri mu kusaba Paulo kwabasabira (oluny. 9-11).

- a. Okwagala kwabwe kweyongere (oluny. 9).

- 1) Ekigendererwa ky'okweyongera (oluny. 10).

- 2) Enkola y'okweyongera (oluny. 11a).

- 3) Ekileeta okweyongera (oluny. 11b).

- 4) Ekiva mu kweyongera (oluny. 11c).

E. Okumaliriza Ekitundu 2.

1. Olunyiriri oluwumbawumbako. Essanyu lya Paulo eri Abafiripi lilagibwa mu kusaba okwesigamye ku kukkiriza kwe olw'ekyo Katonda kyakola era kyanakola mu bulamu bwabwe (Bwekityo, Ajja kutuukiriza okwagala kweyatandika mu bo).
2. Omutwe. Okusaba okwesanyu.

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

III. Ekitundu 3 (Baf 1:12-26).

A. Enjanjula y'Ekitundu 3.

1. Mu kitundu kino, omulamwa gw'essanyu gugulumizibwa.
2. Essanyu lya Paulo **ERITASIBIDDWA** lilabika okuyita mu mbeera **Z'OKUBA NG'ASIBIDDWA**.
3. Paulo alaga essanyu erya mazima newankubadde ng'ali mu kkomera.

B. Okuyiga ku Bigambo mu Kitundu 3.

1. Okugenda (oluny. 12) - kitegeeza; okugenda mu maaso: Ekigambo kyakozesebwanga nnyo olw'ebikoby'okugenda mu maaso nga ebyeggye eryabo abasooka okusala embaawo (erya kulembera egye erya bulijjo. Batemanga ekkubo mu kibira ekitayitikamu enyo egye lisobole okukiyitamu, okugenda mu maaso. Wano Paulo ayogera ku basokera dala okutwala enjiri. Ayogera ku kutwaala enjiri eyo gyetetukanga.
2. Kumanyibwa bulungi (oluny. 13) - kitegeeza okumanyisa ekyo ekibadde tekimanyiddwa. Wano era tulaba nga essira liteekebwa ku mutandisi.
3. Okwesiga (oluny. 14) - kitegeeza okuba n'obuvumu: okumatizibwa. Abakristaayo baafuna obuvumu okuyita mu ky'okulabirako kya Paulo.
4. Okukozes obuggya (oluny. 15) - kitegeeza okwenoonyeza ebibyo; okwawukanyamu abantu. Okuvuganya ebiseera ebimu kibeera kigendererwa kya buweereza wakati w'okukungaana n'ebibiina eby'enjawulo.
5. Okulondebwa (oluny. 16) - kitegeeza okuweebwa omulimu oba okuba n'eky'okukola. Paulo bulijjo atekawo enkola eya amaanyi wakati w'ekifo n'obufuzi bwa Katonda.
6. Obukuusa (oluny. 18) - kitegeeza ekigendererwa ekikwekeddwa ekigendererwa ekikyaamu oba ensonga enkyaamu. Ekisangibwa wano ky'ekyokukozesa Kristo olwa magoba go ggwe.

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

7. Okusuubira (oluny. 20) - kitegeeza ekigambo kino kiva mu bigambo bisatu. obutabaawo, omutwe, n'okutunula. Ekigambo kiyinza okunyonyolwa bwe tukuba ekifananyi ky'omukuumi nga asitudde omutwe gwe alina kyeyekaliriza. Wano tulaba ekyaama ky'essanyu lya Paulo. Mu buli mbeera yonna amaaso ge teyagagya ku Yesu.
8. Okugulumizibwa (oluny. 20) - kitegeeza okugaziya.
9. Okusigala (oluny. 25) - kitegeeza okuyimirira n'omulala: ekigambo kino kitegeeza okuweereza.
10. Okweyongera (oluny. 25) - Wano era tulaba obukristaayo nga enkola.

C. Okuyiga Entegeka y'Ekitundu 3.

1. Okwetegereza/Okuvuunula/Eky'okola.
 - a. Okwetegereza/Okuvuunula.
 - 1) Ekitundu kino kiyinza okugabanyizibwamu ebitundu bibiri. Ekitundu ekyokubiri kwe **KWEYONGERAYO** kw'ekitundu ekisooka. Tuyinza okumaliriza nga ku sanyu lya Paulo **ELITAKOMA** kukolebwa mu lunyiiriri. 18. Paulo agamba nti asanyuka. Kino kyogera ku nyiriri ez'emabega. Era agamba nti ajja kusanyuka. Kino kyogera ku nyiriri eziddako.
 - a) Okusanyukira mu kweyongera okubunyisa enjiri (oluny. 12-18).
 - b) Okusanyukira mu suubi ly'okununulibwa kwe (enyiriri. 18c-26).

Ekibuuzo ku Kuvuunulwa

Ngeri ki okusibibwa kwa Paulo gye kuvaamu okweyongera ennyo okubuunyisa enjiri?

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

- 2) Paulo ayanjula eky'okuddamu kye mu luny. 13 (“**KALE NNO**”) era akyoyongerayo mu luny. 14 (“**ERA**”).
- a) Oluny. 13--Waliwo okugenda mu maaso kubanga abalala bategeera okubaawo kwa Paulo. Eky'okulabirako, waliwo omulimu gw'okutandika ogwakolebwa wakati wa baserikale Abaruumi ng'ate bandibadde bazibu nnyo okubatuukamu. Kati bamanyi Yesu Kristo n'enjiri.
 - b) Oluny. 14--Waliwo okugenda mu maaso kubanga okusibibwa kwa Paulo kwaleetera Abakristaayo Abaruumi okusoomoozebwa ng'eky'okulabirako okwogera ekigambo kya Katonda n'obuvumu.

Ekibuuzo ku Kuvuunula

Kitegeeza ki okwogera ekigambo kya Katonda?

- 3) Wetegereeze ekifananyi ekiddako:

oluny. 14 =OKWOGERA—KIGAMBO KYA KATONDA

oluny. 15 =OKUBUULIRA— KRISTO

- a) Nga bwe kiri ekituufu eri omutume Yokaana, eri Paulo ekigambo kya Katonda ye Kristo.
- b) Okwogera ekigambo kwe kwogera ku Kristo.

OKUYIGA BAIBULI I

Ekibuuzo ku Kuvuunula

Eby'okuwandiika—

Lwaki Abakristaayo Abaruumi babuulira Kristo?

- 4) Okutwaalira wamu oluny. 14 luddamu ekibuuzo kino" kubanga Paulo ali mu kkomera. Nay'ate tuyiga bingi okugenda ewala mu luny. 15:
 - a) Abamu babuulira lwa buggya, n'okuyomba eri Paulo.
 - b) Abalala babuulira lwa bulungi eri Paulo.
- 5) okuyonyola kw'e bigendererwa by'ebibinja bino ebibiri kusangibwa mu nyiriri. 16, 17.
 - a) Oluny. 16 - okutegeera obuyinza bwa Paulo nga omutume kizaamu abamu. amaanyi kwagala kubazaamu amaanyi okweyongera okukola omulimu gwe.
 - b) Oluny. 17 - Abalala bakola olw'ebigendererwa byabwe ebikusike n'olwa magoba gaabwe. Bagezaako okunakuwaza Paulo. Singa tulowooza ku makulu n'ebisangibwa mu bigambo "obuggya" "nokuyomba" wamu wokulabula buteerevu okwekuuma Abayudaaya mu suula 3, olwo tusobola okumaliriza nga tugamba nti kino kitundu tundu ku kizibu ky'Abayudaaya. Okusibibwa kwa Paulo kubazaamu amaanyi kubanga bagulowooza nti gwemukisa gwe bafunye. Paulo ng'ali mu kkomera, basobola okubuulira enjiri mu bwangu nga essira balitadde ku mateeka. Basinga kwagala kubeera nti okutegeera kwabwe bakussa ku nzikiriza ya kiyudaaya okusinga bwe benyumiriza mu njiri. Bakozesa (ebigendererwa byabwe oluny"--. 17) enjiri ey'okugasa bo. Balina kyebakweka (nga ge makulu g'ekigambo bukuusa mu luny. 18).

Ekibuuzo ku Kuvuunula

Paulo awulira atya ku (kunoonya amagoba gaabwe) kuno?

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

6) Paulo yebuuza ekibuuzo kino mu luny. 18: “**KALE KIKI**”?

- a) Asanyuka kubanga Kristo Y'abuulirwa. Paulo buno bwe bwaali obulamu bwe ddala. Kye kyaali ekiruubirirwa kye era kigendererwa kye.
- b) Bwatyonno asobola okusanyuka newankubadde abo abatuukiriza ekiruubirirwa kino nga balabe be. Ye enjiri tagibuulira lwa magoba ge ye. Agibuulira lwa Kristo. Tagyenyigidemu lwa magoba ge, yenyigiramu lwa Kristo. Tuyinza okugamba nti eri Paulo obubaka busingawo enkola ekozesebwa okububuulira.

b. Eky'okola.

- 1) Bigendererwa ki byolina mu buweereza ? Lwaki obuulira oba lwaki ojjuulira. Obikola kwematiza? obikola ekanisa yo oba ekibiina kyo lwa bikule? Oba biri bityo lwa Yesu? Kristo **OMUKOZESA** bigenderewa byo? Oba oleka **YESU AKUKOZESE** olw'ebigendererwa bye? Kiki ekikusindika okuweereza? Kuvuganya? Oba okwagala kwa Kristo n'okuyaayaana okulaba obwakabaka Bwe nga bukula?
- 2) Owulira otya ku mukisa mu buweereza ogw'abo abatali bumu nawe? Mu mutima gwo yagaliza obuweereza bwabwe okuzikirira? Oba oyinza okulengera mu maaso n'osanyuka olw'okugenda mu maaso kw'enjiri? Oyinza okusanyuka enjiri bweba nga yeyongera mu ngeri ekunakuwaza? Ekigendererwa kyo ki? Kiri nti Kristo agende mu maaso? Oba kiri nti Kristo agende mu maaso lwokka lwe kiba nti kikugasa gwe n'obuweereza bwo?

2. Okwetegereza/Okuvuunula/Eky'okola.

a. Okwetegereza n'okuvuunula.

- 1) Paulo awa ebigenda ewala mu kitundu ekisooka (enyiriri. 12-18) kwebyo byasanyukiramu **KATI**.
- a) Ekitundu eky'okubiri(enyiriri. 18c-26) kyanjuddwa Paulo bwagattako nti **ALISANYUKA**.

Ekibuuzo ku Kuvuunula

Lwaki Paulo Alisanyuka?

OKUYIGA BAIBULI I

- b) Agenda kusanyuka “**KUBANGA**” (oluny. 19) amanyi nti ekiva mu kusibibwa kwe kigenda kubeera “**KUNUNULIBWE**” **KWE**.

Eby'okuwandiika—

Ekibuuzo ku Kuvuunula

Okununulibwa kwa Paulo kunatuukirizibwa ngeri ki?

- 2) Kugenda kutuukirizibwa, “**OKUYITA**” (oluny. 19) mu bintu bibiri ate “**OKUSINZIRA KU**” (oluny. 20) kimu.
- a) “**OKUYITA**” mu kusaba kwa Abafiripi. Paulo yakkiririza mu maanyi g'okusaba.
- b) “**OKUYITA**” mu kubaawo n'omulimu gw'Omwoyo Omutukuvu, Paulo yateeka obwesige bwe mu maanyi ag'Omwoyo Omutukuvu.
- c) “**OKUSINZIRA KU KUKKIRIZA KWE**” (okusuubira n'esuubi') Paulo yakkiririza mu maanyi ag'okukkiriza. Yategeera nti okukkiriza kwaleeta okununulibwa (obulokozi).

Ekibuuzo ku Kuvuunula

Okusuubira kwa Paulo n'esuubi ki?
Okukkiriza alina kwaki?

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

- 3) Okusuubira kwe n'esuubi lili **NTI**:
 - a) Talilemesa Kristo. Agenda kusigala nga muvumu ku Lulwe mu mbeera yonna gyabeeramu.
 - b) Agenda kugulumiza Kristo.
 - (1) Paulo essira lyonna alitadde ku kubeera nti aganyulwa Kristo. Taluubiridde bimugasa ye. Newankubadde ngali mu kkomera tatunulira Katonda ng'anoonya ki Katonda kyayinza okumukolera. Atunulira Katonda n'ekiruubirirwa kya ki ekiyinda okukolebwa olwa Kristo.? Okukkiriza kwe kusingawo ku kukkiriza obukkiriza ekyo Katonda kyayinza okumukolera. Kukiriza ekyo Katonda kyayinza okumuko eramu olw'ekitiibwa kya Kristo.
 - (2) Okukkiriza kuno tekwesiganye ku mbeera za byetaago bya bulamu. Ekiuubirirwa ekikulu tekilagiddwa mbeera za byetaago bya bulamu mu ngeri ya Paulo takozesa kukkiriza kwe lwa kwegasa. Akukozesa lwa Kristo.
- b. Eky'okola.
 - 1) Bwoba nga oli mu mbeera enzibu okukkiriza kwo okukozesa ki?. Okukozesa kuva mu kifo ekitakusanyusa? Ekyo kyotunulidde era wewaali amaanyi go? Oba okukkiriza kwo kutuukiridde ekimala okuba nga kutunulira migaso gya Yesu nga ogyeko ebyo ebiyinda okukubaako gwe?
 - 2) Ekigendererwa ky'okukkiriza kwo kiri ku ngeri ki Katonda gyayinza okugasa? Oba kungeri ki Kristo gyayinza okugulumizibwa mu buli ngeri yona gyekiyinda okukutwaalira?
 - 3) Bwoba nga olina ekizibu, okukkiriza kwo kwona kwesigamye era kusonze ku mbeera za byetaago byo mu bulamu? Osooka kufaayo ku kujjawo kizibu ekyo oba okukkiriza kwo kussukkawo ku kizibu ne ku kukkiriza okusobola okukkiriza ebigambo bya Dan 3:18 ne Mt 26:39?

OKUYIGA BAIBULI I

3. Okwetegereza/Okuvunula/Eky'okola.

a. Okwetegereza n'okuvunula.

- 1) Paulo kyeyali atunulidde mu kukkiriza kwe, ye, Kristo okugulumizibwa. Okusingira ddala, kiri nti Kristo anagulumizibwanga **“MU MUBIRI GWA PAULO.”**

Ekibuuz ku Kuvunula

Kristo ayinza atya okugulumizibwa mu mubiri gwa Paulo?

- 2) Paulo atuwa ebintu ebisoboka bwagamba nti, "oba nga":

a) Bulamu.

b) Kufa.

Ekibuuzo ku Kuvunula

Paulo ayinza atya okulagira ddala okufa kwe mu ngeri ennungi?

- c) Kirina okujjukirwa nti okwenyumiriza kwa Paulo tekwali mu kukola bimugasa ye. Ye yafa dda (Bag 2:20). Okwenyumiriza kwe kuli mu Kristo. Mwetegefu okukola buli ekinagulumiza Kristo.

Ekibuuzo ku Kuvunula

Paulo ateggeeza ki bwagamba nti ajja kununulibwa?

Eby'okuwandiika—

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

- 3) Eri Paulo waaliwo ebintu bibiri ebisoboka.
 - a) Okusibibwa ku lwa Kristo n'okwogera n'obuvumu ku lwa Kristo (ng'amanyidde ddala nti agenda kuteebwa nga bwetulaba mu luny. 26).
 - b) Yasibibwa kulwa Kristo era nayogera nobuvumu ku Lulwe, era nga attibwa olwekyo.

Ekibuuzo ku Kuvuunula

Obulamu nokufa buyinza bitya okutegeeza okununulibwa okutuufu?

- 4) Paulo ayanjula eky'okuddamu eri ekibuuzo kino mu luny 12 bwagamba nti “**KUBANGA.**”
 - a) Kununulibwa okuba omulamu kubanga anunuliddwa okuba nga takyaali ye okuyita mu bulamu obuli mu Kristo (Bag 2:20).
 - b) Okufa kununulibwa kubanga ge magoba.

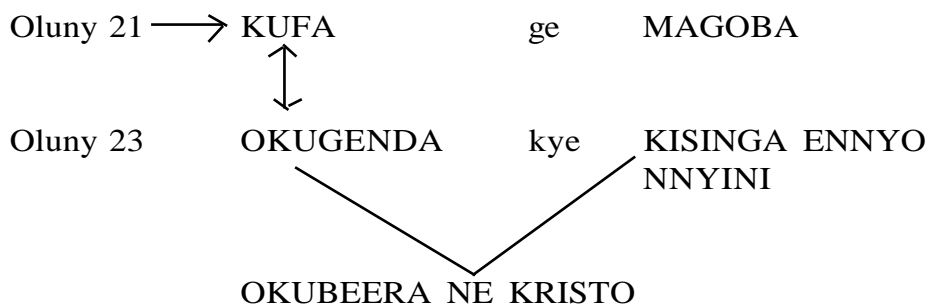
Ekibuuzo ku Kuvuunula

Kuba kutya (okufa) amagoba?

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

- 5) Ekigambo “**AMAGOBA**” kifananira ddala n'ekigambo “**OKUSINGA ENNYO NNYINI**” (oluny. 23). Kusinga nnyo nyini (amagoba) kubanga ekivaamu kwe “**KUBEERA NE KRISTO.**” Ekifananyi ekiddako ekyo kijja kulaga kino okuba eky'okuddamu eri ekibuuzo kyaffe.

- Nate, Paulo buli kintu akipima nga akigerageranya ku Yesu. Okufa magoba olw'ekyo ekivaamu. Kuvaamu nkolagana etuukiridde ne Yesu.
- Mu ngeri emu mu kufa tugenda kubeera ne Yesu mu ngeri eya maanyi nga n'okuzuukira kw'emibiri gyaffe tekunaba (lowooza Luk 23:43; 2 Kol 5:8).

OKUYIGA BAIBULI I

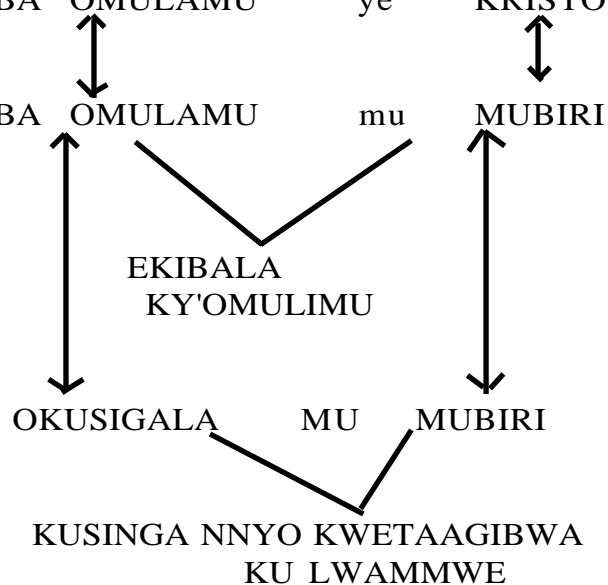
Ekibuuzo ku Kuvuunula

Kiki ekiva mu 'kuba omulamu ye Kristo?"

- 6) Okusobola okuddamu ekibuuzo kino tusobola okukozesa ekifananyi kino ekirala okulaga entegeka.

Oluny 21 OKUBA OMULAMU ye KRISTO

Oluny 22 OKUBA OMULAMU mu MUBIRI

(Jukira: Paulo okuba omulamu mu mubiri ye Kristo mu ye Bag 2:20)

OKUYIGA BAIBULI I

- a) Obulamu bwa Paulo bwe bulamu bwa Kristo. Ekivaamu kye kibala ky'omulimu. Okusingira ddala mu luny. 24, Ekivaamu mikisa na magoba eri abalala.
- b) Nate, Paulo teyetunulira. Tatunulira ye byayagala oba ebyo ebimugasa. Paulo yafa eri Kristo. Alaga obulamu bwe nga buweeredwayo okubukozesa eri Kristo (omutwe) oba eri Abafiripi (omubiri gwa Kristo).

Ekibuuzo ku Kuvuunula

Kiki Paulo kyalowooza ekigenda okumuebaako?

- 7) Akkiriza nti agenda kubeera mulamu (“**OKUBEERA OKWEYONGERA**”).
 - a) Mu kitundu kino (oluny. 18c-26) Paulo atandika n'endowooza elaba mu maaso era amaliriza n'endowooza elengera mu maaso.
 - b) Paulo alengera wala okusukka embeera zalimu era nekiba nti asobola okusanyuka. Tatuula/tasigala awo mu mbeera gyalimu.

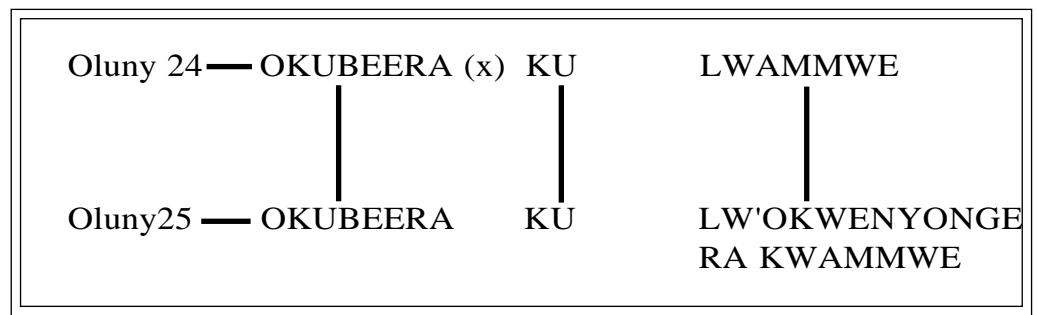
Eby'okuwandiika—

OKUYIGA BAIBULI I

Ekibuuzo ku Kuvuunula

Lwaki Paulo akkiriza nti aliba mulamu?

- 8) Paulo ayanjula eky'okudamu eri ekibuuzo kino mu luny. 25 bwagamba nti era **NTEGEEREDDE DDALA KINO**. Kiki kyateegerede ddala? Nate, katuyige antegeka (mu kifananyi ennukuta “x” eyo ekyuukakyyuka eyeyongeddeko, etegeza **EKISINGA OKWETAAGIBWA**).

- a) Paulo ategeredde ddala nti kye **KISINGA OKWETAAGIBWA ENNYO** (mu ntegeka ya Katonda). Ye okubeera omulamu okusinga ye okufa. Bwekityo akkiriza nti agenda kubeera mulamu.
- b) Paulo akkiriza nti Abafiripi betaaga nnyo obuweereza bwe obw'obutume. Okutegeera kino nga ogasseeko okukkiriza kwe mu Katonda omukulu, bivaamu okumaliriza ng'akakasa nti alibeera mulamu.
- c) Nate tulaba nti Paulo atunulidde Kristo. Mu luny. 26 Paulo anyonyola ekigendererwa (**OLWO NNO**) mu kumaliriza kwe. Kyatunulidde ye Kristo (**KULYOKE KUSSUKKIRIRE MU KRISTO YESU**).
- d) Nate tulaba nga Paulo atunulidde abalala. Ebyetaago bya balala abiteeka mu maaso g'ebibye era ne bye yeyagaliza okusinga. Ekisinga ddala okubeera ekirungi gyali kyeyatwala okuba **EKISINGA OKWETAAGIBWA OLWA BALALA**

olu.23 > ekyo(okufa) ky'ekisinga ennyo <EKISINGAKO OBULUNGI GYALI.

olu.24 > okubeera omulamu kwe KUSINGA OKWETAGIBWA <EBYETAAGO BYA BALALA

OKUYIGA BAIBULI I

b. Eky'okola.

- 1) Osobala okutunulira okufa mu ngeri ennungi? Oyinza okutunulira obulamu mu ngeri enungi? oyimiridde bulungi mu ndowooza yo ku bintu bino? Paulo okwagala okufa kwali kwenkana n'okwagala kwe okuba omulamu kubanga okwagala kwe eri Kristo kwali kwenkana n'okwagala kwe eri abantu ba Kristo.
- 2) Lwaki oyagala okufa? Kiri bwekityo nti osobole okudduka ekizibu ky'obulamu? Oba olina okuyaayaana okulungi nga kwesigamidde dala ku kuyayana okubeera eri Kristo? Lwaki oyagala okuba omulamu? Kiri bwe kityo olwokusubira kwo awamu n'okwagala kwo gwe? Oba ayagala okuba omulamu osobole okubeera omukisa eri abalala?

D. Entegeka y'Ekitundu 3.

1. Okweyongera ennyo okubunya enjiri (oluny. 12-18).
 - a. Okuyita mu kumanya kwebyo Paulo byeyabakolera (oluny. 13).
 - b. Okuyita mu kubuulira kwa balala (oluny. 14-18).
 - 1) Bazibwamu amaanyi olw'obulungi awamu n'ebigendererwa ebibi eri Paulo (oluny. 15).
 - 2) Okunyonyola kw'e bigendererwa ebyo (oluny. 16,17).
 - 3) Paulo engeri gyadamu ebigendererwa ebyo (oluny. 18).

Eby'okuwandiika—

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

2. Paulo asubira okununulibwa (enyiriri. 18c-26).
 - a. Paulo atandika n'okusanyuka nga atunula mu maaso (oluny. 18c). Kubanga alaba okununulibwa (oluny. 19a).
 - 1) Okuyita mu kusaba kwabwe (oluny. 19b).
 - 2) Okuyita mu kubaawo n'okukola kw'Omwoyo (oluny. 19c).
 - 3) Okuyita mu kukkiriza kwe (oluny. 20a).
 - a) Nti talileka Kristo (oluny. 20b).
 - b) Nti Kristo anagulumizibwanga mu ye (oluny. 20c).
 - (1) Okuyita mu bulamu bwe (oluny. 20d).
 - (2) Okuyita mu kufa kwe (oluny. 20d).
 - (a) Okuyonyola awamu lwaki obulamu n'okufa biyinza okuba okununulibwa” (oluny. 21).
 - (b) Okunyonyola okw'enjawulo (enyiriri. 22-24).
 - b. Paulo amaliriza nga asanyuka era nga atunula mu maaso (enyiriri. 25, 26).

Omuwandiisi Kyakyogerako

Ng'okozesa entegeka, soomooza abayizi okutegeera enkolagana wakati w'ebitundu (okweyongerayo, okwongerako, okulagira ddala, okuyonyola, ensonga, enkola, okumaliriza).

E. Okumaliriza Ekitundu 3.

1. Okumaliriza mu bufunze. Katonda ayinza okukozesa embeera enzibu zetufuna mu nsi eno okukola obulungi mu zzo, naye tulina okuba nga twetegese okubonabona n'okusasula omutango gwonna olwa Kristo.
2. Elinnya. Ebirungi ebiva mu kusibibwa okubi.

OKUYIGA BAIBULI I

IV. Ekitundu 4 (Baf 1:27-2:18).

A. Enyanjula y'Ekitundu 4.

1. Mu Kitundu kino Paulo awa ebiragiro ebya wamu n'okusoomooza. Bitangazibwa bulungi oba olyawo naddala ku ngeri za Kristo ezimanyiddwa ennyo mu Baibuli yonna.
2. Paulo akozesa engero zino nga eky'okulabirako ekikulu engeri Abafiripi gyebayinza okugezaako okubeera mu bulamu bwabwe.

B. Okuyiga Ebigambo mu Kitundu 4.

1. Empisa (oluny. 27) - kitegeeza empisa oba eneyisa y'omutuuze; omulimu gw'omuntu mu kibinja. Kyetugamba wano kwe kweyisa mu ngeri y'obuvunanyizibwa nga omutuuze w'eggulu. Paulo alaga amazima nti Firipi, lyali twaale lya Ruumi eryetongodde. Akozesa ekilaga okugumiza obukulu bw'obuvunanyizibwa bwabwe nga abatuuze mu ggulu. Ekigambo ky'Oluyonaani wano kiraga empisa/ eneyisa etekoma wabula yeyongerera bweyongezi. Edoboozi lya wakati likifula okuba ekigonderwa ennyo okusinga ekizimba. Kyogera okuteeka obuvunanyizibwa ku muntu. Buli muntu avunanyizibwa okutegeera ekifo kye era n'okwebala nti amanyi nti avunanyizibwako ebikolwa ebyo byonna.
2. Okusaanira (oluny 27) - kitegeeza okwewaayo eri: okukkiriziganya ne. Balina okuba nti ebigambo byabwe bikkiriziganya wamu n'empisa zaabwe.
3. Munywere (oluny. 27) - kitegeeza okuba nga omuserikale agana okuwanika. Amakulu ge'kigambo kino galaga nti waliwo okuwakanyizibwa. Okusaanira kulimu obuvumu, embavu n'okwewerayo ddala wakati mu kuwakanyizibwa.
4. Okulwanira awamu (oluny. 27) - kitegeeza ekigambo kino kyakozesebwa okutegeeza okukolera awamu okw'ekibinja kya bazanyi b'emizanyo abaali bawakana n'ekibinja ekirala mu mpaka z'emizanyo. Paulo nate akozesa ekigambo ekiraga nti waliwo awakanya. Olutalo oluliwo olwokwolekera awakanya luteekeddwa mu ky'okuyiga ekinyonyola omulimu gw'Omukristaayo.

Eby'okuwandiika—

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

5. Okukangibwa (oluny. 28) - kitegeeza okutiisibwa, okukengentererwa; Entiisa y'embalaasi ekanga. Paulo ayinza okuba nga yalina Cassuis mu ndowooza ye bwe yakozesa ekigambo kino. Ebyafaayo bitugamba nti mu lutalo lw'Efiripi Cassius yetuga. Bweyakengentererwa olw'okulabika nga eyali awangulwa. Wano Paulo atulabula ku kabi akava mu kukkiriza omulabe okukutiisatiisa.
6. Akabonero (oluny. 28) - kitegeeza obukakafu obufunibwa olw'okujuliza amazima (eteeka). Wano tujukizibwa ensonga ya Paulo esookera ddala. Ekigambo kino kyanjula ebikolwa ebikolebwa nga bikkiriziganya n'ebigambo.
7. Okweebwa (oluny. 29) - kitegeeza okuweebwa olw'okusaasirwa. Kirabo kya kisa okukkiriza mu Yesu n'okubonabona ku Lulwe.
8. Ku Lulwe (oluny. 29) - kitegeeza mu kifo Kye. Bwekityo tubonabona mu kifo kya Kristo nga abeyongera okubuulira obubaka bwe bumu obwamu twaala ku musalaba. Paulo kino akitegeera nga omukisa (ekirabo eky'okusaasirwa) Lowooza Mat 5:11, 12; Bik 5:41; Yak 1:2; 1 Peet 4:14.
9. Okulwana kuli (oluny. 30) - kitegeeza okulwana okw'omunda; ekifananyi ky'obulumi oba enakku y'omuddusi afuba okutuuka awawakanirwa. Paulo akozesa ekigambo kino okulaga obulamu bw'okuweereza kwe wakati mu kunyigirizibwa (olw'ebyafaayo ebimukwatako soma Bik 16:19-40).
10. Kale oba (2:1) - kisobola okuvuunulwa nga "kubanga" oba okusinziira ku mazima."
11. Okwefaako wekka (2:3) - kitegeeza ennyombo; okwenoonyeza ekitiibwa kyo ng'oleeta okwesalamu. Wano era nate Paulo ayogera ku kizibu ky'obutaba na bumu.
12. Mu kifananyi (2:6) - kitegeeza ekigambo ekya magezi (si kigambo ekikwaatikako nga mu ngeri oba enkula y'ekintu). Kitegeeza okubeera, ekinyusi, oba enkola yo **KULAGA** ekinyusi ekyo **KULAGA** okutukiride okwe kinyusi ekitukiridde. Kye kyokungulu ekiraga abutonde bwo muntu obwomunda. Ekilaga kyanjawulo okuva ku ngeri eyo elabika ngekola nga ekitangaala bwe kirabika nga kya njawulo okuva ku muliro. Tebifanana. Songate biri kimu. Omuntu bwalaga engeri yekintu owlo kitegeeza nti omuntu oyo alina obutonde obwo.

OKUYIGA BAIBULI I

13. Okubeera (2:6) - kigambo ekiri mu mbeera eya kaakati ate nga ya lubeerera; ekiraga nti ekikolwa kyeyongerayo. Yesu teyaleker'awo kubeera Katonda. Yaleka bulesi mikisa gya kubeera mu kitiibwa kya bwa Katonda. Ebigambo bino ebibiri (okubeera ne ekifananyi) okunyonyola kwabyo kuwa okunyonyola kw'ekigambo kyetutageera kwabyo kuwa okunyonyola kw'ekigambo kyetutageera na magezi gaffe ga buuntu kye tumanyi nga obusatu bwa Katonda.
14. Teyalowooza kintu ekyegombewwa (2:6) - kitegeeza okunyweza ekintu mu buli ngeri. Yesu yali yewaddeyo okuleka ebyo bye yalina.
15. Yeggyako (2:7) - kitegeeza okukaliza; okufuula ekintu obutaba na maanyi. Kitegeeza, yeggyako ebitiibwa bye. Yawaayo ebitiibwa Bye eby'okwelaga nga Katonda.
16. Ye (2:7) - mu Luyonaanyi kiri mu kifo ekissa essira ku kintu Yeggyako Ebibye.
17. Engeri (2:7) - kiva mu kigambo ky'Oluyonaani ekiri mu luny. 6. Ikye KILAGA ekinyusi. Kitegeeza okubaawo kw'empisa n'ekikula ekiri munda.
18. Kifananyi (2:7) - kitegeeza okufananira ddala nga; okufanana okw'ebweeru.
19. Yalabika (2:8) - kitegeeza okulabika okw'ebweeru. Ekigambo kyakozesebwa okunyonyola kabaka awanyisamu ekyambalo kye eky'obwakabaka olw'ebibukutu oba enziina. Kilaga ekyo eky'ebweeru ddala. Gwemulembe oba obumanyirivu bw'omuntu.
20. Amugulumiza ennyo (2:9) - kitegeeza okugulumizibwa waggulu ennyo okusinga abalala; okugulumizibwa okutekebwa ku daala erisingira ddala okuba erya waggulu.
21. Mutuukirizenga (2:12) - kitegeeza okukola okumaliriza; okweyongerayo okutuukira ddala ku nkomerero (nga kwe kubeera nga Kristo). Ekigambo kino kilaga nti waliwo emitendera eg'yitibwamu.
22. Okutya n'okukankana (2:12) - kitegeeza okweraliikirira okukola ekituufu; obutesiga bulamu bwo obwa namaddala era obugasa nga kikola nga okulabula. kwe kutya nga kuva mu kutegeera obutali busobozi bwo kwe kussa ekitiibwa mu mazima agaleetera omuntu okwesiga Katonda.

Eby'okuwandiika—

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

23. Okukola (2:13) - kitegeeza okuwa amaanyi. Katonda y'akola era y'ensonga lwaki bikolebwa. Ajja kutusobozesa.
24. Olw'okusiima (2:13) - kitegeeza okwagala ekintu kikolebwe
25. Okunyweza (2:16) - kitegeeza okukwaata; okuwa omulala (okuba ekitangaala).
26. Eky'okunywa ekiweebwayo (2:17) - Paulo ayogera ku mpisa y'ekikafiiri ey'okufuka ekikopo ky'omusaayi okusaamu Katonda waabwe ekitiibwa. Akozesa enjogera eno okwogera ku kufuuka omujulizi kwasuubira okufuuka.
27. Sadaaka (2:17) - kitegeeza ekitundu ekikulu eky'a sadaaka. Obwetowaze bwa Paulo bumukkiriza okweraba nga ekitundu ekitono eky'a sadaaka eri Katonda.
28. Musanyukire wamu (2:18, 19) - era tulaba ekirowoozo ky'okugabanira awamu mu kintu.

C. Okuyiga ku Ntegeka y'Entegeka y'Ekitundu #4.

1. Okwetegereza/Okuvuunula/Eky'okola.
 - a. Okwetegereza n'okuvuunula.
 - 1) Ekiruubirirwa kya Paulo mu kitundu kino kwe kulagira n'okusoomooza. Kiyinza okugabanyizibwamu ebitundu bisatu. Ebitundu bino ebisatu kyebisongako y'engeri y'okweyisamu.
 - a) **MWEYISE...**(1:27-2:2).
 - b) **TEMUKOLANGA KINTU KYONNA...**(2:3-13).
 - c) **MUKOLENGA EBINTU BYONNA...**(2:14-18).
 - 2) Ensonga ya Paulo enkulu ey'okusaamu ekitundu ky'Obukristaayo ekimanyiddwa obulungi (2:3-13) si kuyigiriza njigiriza. Paulo ekitundu akiteeka wakati w'okubuulirira okw'emirundi ebiri egy'enjawulo egy'engeri y'okweyisamu. Ajanjula n'okubuulirira okulala. Mu ngeri eno Paulo akozesa ekitundu kino nga eky'okulabirako ekikulu, okuwa eky'okulabirako, n'okulaga enenyisa gyayagala Abafiripi beyisamu.

OKUYIGA BAIBULI I

- 3) Mu kitundu ekisooka (1:27-2:2) Paulo atandika okulagira ng'asoomooza mu ngeri ey'okutwalira awamu. Ayagala Abafiripi beyise mu ngeri ekkiriziganya n'enjiri.

Ekibuuzo ku Kuvuunula

Lwaki Paulo ayagala **“EMPISA”** eno mu neyisa yabwe?

- 4) Paulo adamu ekibuuzo kino nebigambo **“NDYOKÉ.”**
- a) Alyoke awulire ebirungi ebibafaako newankubadde nga tasobola okubalaba.
 - b) Paulo, omuminsani, yategeera obuvunanyizibwa bwabwe eri obuweereza bwe yatandika era alaga okufaayo ennyo mu buweereza obwo.

Ekibuuzo ku Kuvuunula

Kiki ekiri mu **“MPISA”** eno ?

- 5) Paulo awandiika ensonga satu:
- a) **“OKUNYWEZEBWA MU MWOYO OMU”** (oluny. 27).
 - b) **“NGA MULWANIRIRANGA OKUKKIRIZA KW'ENJIRI N'EMEEME EMU”** (oluny. 27).
 - c) **“OBUTAKANGIBWA BALABE MU NGERI YONNA”** (oluny. 28).
- 6) Ensonga zino esatu zirina emilamwa ebiri emikulu:
- a) Obumu (**“OMWOYO OMU”**; **“EMEEME EMU”**; **“ABALABE BO BULIJO”**).
 - b) Okumegana n'omulabe (genderera ekigambo eky'okuyiga ku **“KUNYWERA”** era **“N'OKULWANA”**; era genderera omugaso gw'ekigambo **“ABALABE”**).

Eby'okuwandiika—

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

- 7) Bwekityo, **“EMPISA”** enyonyoddwa mu ngeri biri ez'enjawulo:
 - a) Kwe kuba mu bumu n'abalala.
 - b) Kwe kuba mu kuwakanyizibwa abalala.
- 8) Eri Paulo obulamu bw'Omukristaayo bwaali bulala nnyo eri ensi eno. Bwalabika nga kuwakanyizibwa era nga lutalo. Okudamu okutuufu (oba engeri y'okweyisamu) kwe **“KUYIMIRIRA OKUWAKANYA”** omulabe. Ekirala ekikulu kwe **“KUNYWEZEBWA”** wamu nabo abeyisa eneyisa y'emu eno.
- 9) **“EMPISA Y'ENEYISA ESANIDDE ENJIRI”** enamu:
 - a) Obulamu bw'obumu.
 - b) Obulamu bw'okuwakanyizibwa.
- 10) Kino kya mazima kubanga enjiri ereese:
 - a) Emirembe wakati wa Katonda n'omuntu (Baf 1:2; Yok 14:27). Bwekityo waliwo emirembe mu baana ba Katonda bonna (Bef 2:14-18).
 - b) Ekitala wakati w'abantu (Mat 10:34-36).

OKUYIGA BAIBULI I

Ekibuuzo ku Kuvuunula

Lwaki eno ye “MPISA”?

Eby'okuwandiika—

11) Paulo ayanjula okunyonyola kwe n'ebigambo “**KU LULWO GWE**” (oluny. 29). Wano, awa ensonga lwaki “**EMPISA**” erimu obumu n'okuwakanyizibwa.

- a) Mu luny. 27, 28 waliwo emilamwa emikulu ebiri mu “**MPISA Y'ENEYISA**”.
- b) Mu luny. 29 waliwo ensonga biri ezinyonyola lwaki “**EMPISA**” erimu obumu n'okuwakanyizibwa.
- c) Yiga ekifananyi ky'entegeka.

ENYINYONYOLA Y'EMPISA” (eny. 27,28)	OKUNYONYOLA/OKUTEGEEZA (oluny. 29)
Obumu n'abalala	Okumukkiriza
Okuwakanyizibwa abalala	Okubonabona ku Lulwe
<div style="text-align: center;"> KU (Ekigambo ekikulu ekigatta) </div>	

12) Ekika ky'enjiri kileeta okuwakanya emilamwa egiri mu “**MPISA**” z'eneyisa Abakristaayo. Enjiri ekiikirira bulokozi eri abakkiriza era ejjinja eryesitalwako eri abatakkiriza. Ekiikirira ebintu bibiri ebyolekanye wamu n'ebibinja bibiri ebyolekanye.

- a) Ekivaamu kiri nti “**EMPISA**” z'eneyisa y'Omukristaayo zirimu emilamwa ebiri egyolekanye.
- b) Yiga ekifananyi ekiddako.

	OKUZIMBA	ENGERI Y'OKWEYISAMU
Bef 4:1-6	“mutambulenga nga bwe” kusaanira okuyitibwa kwammwe	Beera mubumu olw'okukkiriza kwammwe
2 Tim 3:11,12	“mukwatenga empisa” ez'okutya Katonda	okuyiganyizibwa, okubonabona okuwakanyizibwa

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

- c) Tusobola era okukozesa eky'okulabirako mu Yokaana 15. Mu luny 17 Yesu alagira abayigirizwa be okwagalananga. Era agattako nti banabayigganyanga mu nsi (eny. 18-21). Obulamu bw'Obukristaayo era n'engeri y'okweyisamu mulimu obumu n'okuwakanyizibwa.

Ekibuuzo ku Kuvuunula

“EMPISA” eno esoboka?

13) Wewaawo! Ekigambo “OBA” kitegeeza “KALE OBA.”

- a) Paulo agamba: kale oba nga waliwo (2:1) mubituukirize (2:2).
- b) Genderera okweyongerayo kw'entegeka mukifananyi ekidako.

"EMPISA" (1:27-28)	KALE OBA NGA WALIWO (oluny.1)	MUTUUKIRIZE (oluny.2)
“munywedde” “omwoyo omu” “emmeeme emu” “mulwaniranga wamu” kimu”	“okugumya/okukubagiza” “okussa ekimu okw'Omwoyo” okusaasira (kitegeeza: kubonabona ne	“mutuukirize” “mulowooze bumu” “emmeeme emu” “ekigendererwa

b. Eky'okola.

- 1) Wetwala okuba omutuuze w'eggulu? Bwekiba bwekityo, otunulidde mikisa gya butunze obwo bwokka? Oba okkiriza era okola obuvunanyizibwa bwo? “EMPISA” zo ez'obulamu ozilaba ng'omulimu gw'obutuuzze bwolina muggulu? Ebikolwa byo bikwaatagana n'enjiri gy'okikirira era gy'obuulira? Oba oli mu bulamu bwa bunanfuusi?

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandika—

- 2) Oyinza okukkiriza nti obulamu bw'Omukristaayo bulina okufanana obwa baganda baabwo era nti bulina okuwakanya ensi Oba Katonda omulaba nga kwagala" nga n'olwekyo oyagala okwegatta nabantu bonna? Oyinza okukkiriza amazima nti abantu bonna si baluganda (baana ba Katonda)? Oyinza okukkiriza amazima nti wajja kubaawo okuwakanyizibwa?
 - 3) Okubonabona kw'Omukristaayo okulaba otya? Kintu ekiyinza okwewalibwa? Okunyooma nga okiyita omulimu gwa Sitaani? Oba oyinza okukkiriza okubonabona ku lwa Kristo nga ekirabo eky'ekisa?
2. Okwetegereza/Okuvuunula/Eky'okola.
- a. Okwetegereza n'okuvuunula.
- 1) Wano Paulo asalawo okugenda mu maaso n'ebiragirowo by'e bisoomooza. Akozesa eky'okulabirako. Awa eky'okulabirako ky'endowooza ya Yesu. Ayagala Abafiripi babe n'endowooza emu. Erina kyejja okukola **“MPISA”** yaabwe gyebeyisamu. Nga Paulo bwawandika mu luny. 5: “Mubeere n'endowooza eno mu mmwe eyali ne mu Kristo Yesu.”

Ekibuuzo ku Kuvuunula

“NDOWOOZA” ki eno?

- 2) **“ENO”** kyogera kunyiriri ebiri ezasoose. Mu Luyonaani ekigambo **“ENDOWOOZA”** mu luny. 5 kye kimu n'ekigambo **“MEEME”** **“NEKIGENDERERWA”** mu luny. 2. Paulo ayagala Abafiripi babe n'endowooza emu era babe n'ekigendererwa eky'endowooza emu mu luny. 2. Mu luny. 5 adamu okubagamba okubeera n'endowooza eno. Akozesa eny. 3, 4 okuyonyola era n'okutegeeza endowooza (enyiriri eziddirira olwa. 5 zirina eky'okulabirako ky'endowooza eyo ekituufu). Mu luny. 3 tusanga okunyonyola kw'enyinyonyola eno. Mu luny 4 tusangawo okunyonyola kw'enyinyola.

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

- 3) Enyinyola y'endowooza mu luny. 3:
 - a) (Y'e ndowooza **“ETELINA KY'EKOLA KWEMATIZA OBA KWELIMBA.”**
 - b) Y'endowooza **“EGULUMIZA OMULALA OKUSINGA BWEYEGULUMIZA YE.”**
- 4) Okunyonyola endowooza mu luny. 4:
 - a) Si ndowooza ya kwaWukanya. Tetunulira magoba gaayo yo. Endowooza eyawulayawula ya mulabe w'obumu bw'Obukristaayo. Mukwano gwa kuwakanyabwa Bukristaayo.
 - b) Eyo ndowooza efaayo ku byetaago by'omulala era ne byayagala okuba ebikulu okusinga ebibye ye. Yendowooza ewa abalala ekisingako obulungi. (Bar 12:10; Bag 5:13; Bef 5:21; 1 Peet 5:5). Endowooza eno ye mukwano gw'obumu bw'Obukristaayo. Ate mulabe w'okuwakanyizibwa kw'Obukristaayo.
- 5) Yiga oluny. 3 era. Wakati wa **“TOKOLA”** ne **“KOLA”** Paulo atuwa **“ENGERI Y'OKUKOLA.”** mu**“BWETOWAZE BW'EMMEEME ”** mwokka mwe tuyinza okufunira endowooza eno. Kino bwekityo kitegeeza, **“OKUSSA WANSI.”** Okujjako mu **“KUSSA WANSI”** okw'obulamu bwaffe, tusobola okutunula nga tufaayo ku balala. Ekivaamu era nekigendererwa ky'endowooza eno kwe kuba n'obumu.

OKUYIGA BAIBULI I

6) Yiga kifananyi eky'entegeka kino ekiddako.

Eby'okuwandiika—

	TOKOLA	KOLA
Enyinyonyola (oluny 3)	Tokola kintu olw'okwegomba n'olwekitiibwa ekitaliimu	Buli muntu agulumize munne okusinga bwe ye gulumiza yekka.
Okunyonyola (oluny 4)	Temutunuliranga buli muntu bibye yekka/byayagala	Mutunulire buli muntu n'abalala bye baagala

Ekibuuzo ku Kuvuunula

ENDOWOOZA eno ngeri ki gyelabisibwamu?

- 7) Paulo adamu ekibuuzo kino nga atugamba mu luny. 5,6 nti endowooza eyo “**ERA YALI MU KRISTO YESU EYA ...**” eyakola ki? Bwe tuddamu ekibuuzo kino tujja kumanya engeri endowooza gyeyinza okulabikamu. Kino tuyinza okukiyita enkola y'endowooza.
- 8) Mu nyiriri esatu eziddako tulaba enkola yendowooza okuyita mubulamu bwa Yesu Kristo. Enkola eno ensonga nya.
 - a) Okwemalamu obulamu bwo, okuteeka wansi obuyinza bwo (oluny. 6, 7).
 - b) Obwetowaze (oluny. 8a).
 - c) Obuwulize (oluny. 8b).
 - d) Okufa (oluny. 8c).

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

9) Yiga ekifananyi ekiddako eky'ensonga zino ennya.

Ekyo kyoli oba
kyolina (oluny 6a)

Endowooza = Tokyesibako
oba tokinywererako (oluny 6b)

Ekikolwa = kwejjako
(oluny 7a)

Beera wansi
oluny 7b

oluny 8b
Endowooza=bwetowaze

oluny 8b
Endowooza=buwulize

(oluny 8c)
Endowooza = kufa

ENSONGA "A" ENSONGA "B" ENSONGA "C" ENSONGA "D"

- a) Jukira nti Paulo yamaliriza kino mu luny . 3
N'**EBIGAMBO MUBUWOMBEEFU**. Kino kitegeeza
"okukakanya."
- b) Yesu yeggyako obuyinza bwe okulaga obwa Katonda
bwe. Yakakana oba yatowazibwa.

Ekibuuzo ku Kuvuunula:

Oba Yesu yafuuka omuntu, olwo yalekayo okubeera Katonda?

10) Wejukanye okuyiga Ku bigambo "ekifananyi" ne
'yeggyako."

- a) "Ekifananyi" kye ky'okungulu ekilaga amazima g'omunda
oba ekinyusi.
- b) "Yeggyako ' kwe kussa wansi obuyinza oba buli kakisa.

OKUYIGA BAIBULI I

11) Yesu yeggyako buli mukisa gwonna okulaga ekitiibwa kye (obwa Katonda Bwe). Teyeggyako bwa Katonda Bwe. Teyalekerawo kubeera Katonda. Yaleka ndabika ye ya kungulu (kifananyi) ky'obwa katonda era natwaala engeri y'obuddu (kifananyi) kungulu (laba Yok 17:5 ne 2 Kol 8:9).

- a) Tuyambibwa olw'okukozesa ekigambo "yabeera" (okuvuunula okusinga kuli "Ali").
- b) Akyaali wo nga Katonda n'obusobozi bw'okulaga obwa Katonda obwo Yesu yasalawo okuleka (okweggyako) obusobozi obwo. Yali akyaali Katonda nga engeri eyeyongerayo ey'ekigambo "ali" bwegamba.

Ekibuuzo ku Kuvuunula

Oba nga Yesu teyaleker'awo kubeera Katonda, Dala yafuukira ddala muntu?

12) Nate tulina okutegeera enyinyola yekigambo "Engeri. Yassa ku bbali ekimu ku biraga kungulu ekyo kye yali (okusigala ki kwe yali), era nakkiriza eky'okungulu ekirala ekilaga (okufuuka engeri yekiraga ekyo). Olw'enyinyonyola y'ekigambo" Kifananyi" (amazima g'ekilaga eky'okungulu galeeta okubeerawo kw'engeri y'omunda) tulina okugamba nti Yesu yali muntu.

13) Okugattako ekigambo "ekifananyi" (oluny. 7c) kitulaga nti teyali muntu buntu. Yali muntu asingawo ku kuba omuntu. Wabula yalina endabika yomubiri gwe gumu n'ogwo muntu.

14) Ekisembayo, ekigambo "endabika" (oluny. 8) lkitulaga nti yayita mu bintu bye bimu omuntu byayitamu. Yali mu mbeera y'emu

- a) **Engeri** - kitegeeza okulaga n'obutonde bw'omuntu
- b) **Ekifananyi** - kitegeeza omuntu nga bwafanana kungulu.
- c) **Endabika** - kitegeeza okumanya omuntu mu bumanyirivu bwe.

Eby'okuwandiika—

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika —

WEWAAWO YALI MUNTU DALA	NAYE SI MUNTU KYOKKA	KUBANGA YALI ERA KATONDA DDALA
Yayambala ENGERI y'omuntu (bwekityo NABEERA muntu)	Yeggyako EKITIIBWA kya obwa Katonda	Teyalekerawo KUBEERA KATONDA

- 15) Okutegeera kino obulungi, lowooza okuwa**NYISibwa** (oba **okuKYUUSibwa**). kiva mu kigambo ky'Oluyonaani kyekimu kyetubadde twogerako (engeri).
- a) Okuwanyisibwa (Mat 17:2) kwaali kukyuuka (kuwanyisibwa) mu ndabika kungulu (kifananyi, engeri). Kwaali kukyuuka okwekyo ekyabaawo mu Baf 2. Mu kukyuuka okwa Mat 17 tulaba endabika ya Katonda kungulu (obukakafu nti obwa Katonda bwa Yesu bukyaliwo.). Mu Mat 17:7, 8 tulaba okukyuuka okulala. Tulaba endabika yokungulu eraga nti Yesu muntu.
 - b) Mu kwelaga addako emabega ne mumaaso kubanga alina obutonde bwombi obujjudde. Okulaga kwesigamye ku ngeri Ye. Obutonde tebyesigamye ku kulaga. Bwekityo, Yesu ayinza okuba n'obutonde/engeri biri mu kiseera kyekimu song'ate kungulu olaga kimu ku byo.
 - c) Wano nate tulaba omutima gwa **“ENDOWOOZA ENO.”** Ndowooza eyagala okuwaayo ekilaga ki kyoli oba ki kyolina okusobola okuteekako ekilaga ekintu ekikkakkanye oba ekyetowaze tegeera nti tekitegeeza nti weggyako ki kyoli. Kino kye kisumuluzo ky'okuba n'obuwereza obwa mazima era obutekubiira. Era yengeri mwetuyinza **okugulumiza buli muntu munne okusinga bweyegulumiza.**

OKUYIGA BAIBULI I

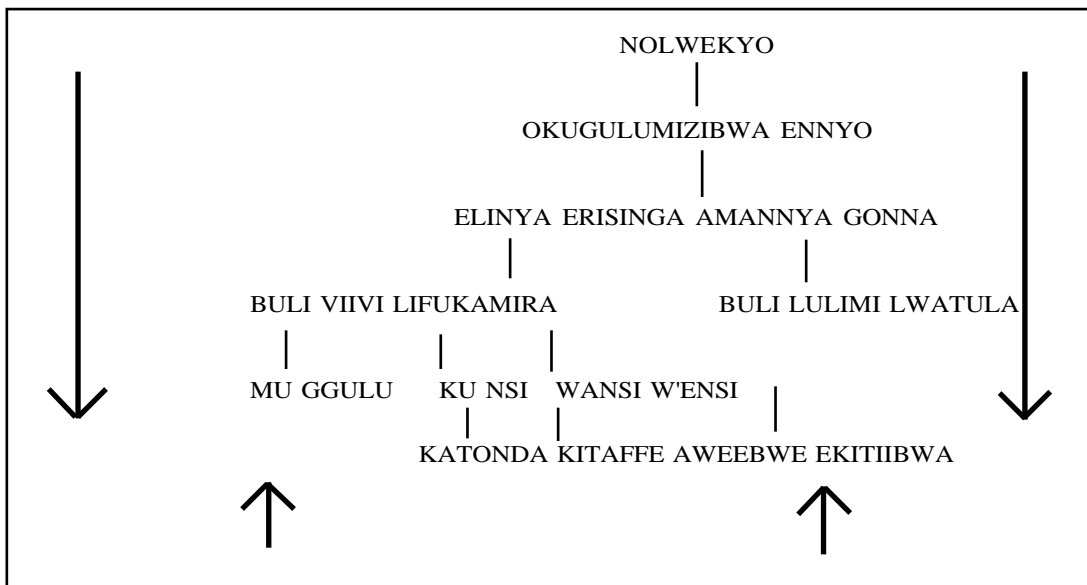
Ekibuuzo ku Kuvuunula

Eby'okuwandiika—

Kiki ekiva mu kubeera “**NDOWOOZA eno?**”

16) Paulo ayanjula eky'okuddamu eri ekibuuzo kino nga akozesa ekigambo ekisengula **NOLWEKYO** mu luny. 9. Okugulumizibwa kye kivaamu.

- a) Wano tulina enono mu Mat 23:12 mu ngeri yayo esingira ddala okuba eya waggulu. Ekigambo **OKUGULUMIZIBWA ENNYO** kirina amakulu agakwaatagana. Kino kinyonyolwa okusingawo era kilambikiddwa bulungi mu (luny. 9b-11.
- b) Yiga ekifananyi ekidako eky'entegeka.

17) Ekiva mu **NDOWOOZA ENO** kugulumizibwa. Enkola eri bwetowaze. Ekigengererwa kuwa Katonda kitiibwa. Bino bilina okwawulibwa. Biri wamu mu ngeri nti ebikolwa ebyenjwulo eby'ekintu ekimu biri wamu. Wabula, tebirina kugattibwa.

- a) Oba obwetowaze nga bufuuse ekigendererwa olwo nno tuli mu kabi ak'obwetowaze obw'obulimba.
- b) Bwekiba nti okuwa Katonda ekitiibwa kifuuse enkola olwo tuli mu kabi ak'obutuukirivu bwaffe ffe era n'obulokozi obw'ebikolwa.

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

- c) Oba nga okugulumizibwa kufuuse enkola olwo tuli mu kabi ak'Obukristaayo obw'obulimba.
- d) Oba obwetowaze bufuuse eky'okuddamu olwo tuli mu kabi ak'Obukristaayo.

- 18) Obutekuubira mu njigiriza nobulamu bw'Obukristaayo kyesigamye ku busobozi bwaffe okwawula era okuteeka mu bulamu bwaffe enjawulo wakati w'enkola, ekivaamu n'ekigendererwa.
- a) Eky'okulabirako, omusalaba nkola ya njiri Okuzuukira kye kiva mu njiri.
 - b) Okuzuukira teyinza kuba nkola. Omusalaba teguyinza kuba kivaamu.

Ekibuuzo ku Kuvuunula

Eky'okulabirako kya Paulo ku Kristo kirina ekikolwa kyonna kyekikola eri Abafirippi?.

- 19) Wewaawo, waliwo ekikolwa ekimaliriza oba ekiraga ekyanjuddwa n'ebigambo “**KALE** ” mu luny. 12. Mu ngeri emu eky'okulabirako kya Kristo kiraga nti Abafiripi balina **OKUKOLA** (okweyongera mu nkola okutuusa ku nkomerero) “**OBULOKOZI BWABWE N'OKUTYA N'OKUKANKANA**”

Ekibuuzo ku Kuvuunula

Lwaki Abafiripi balina okukola obulokozi bwabwe n'okutya n'okukankana?

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

20) Paulo ayanjula eky'okudamu eri ekibuuzo kino n'ekigambo “**KUBANGA**” mu luny. 13.

- a) Kubanga Katonda ali mu bo. Ye y'abileeta era y'abimala. Ye lwe luberyeberye era y'enkomerero.
- b) Balina okuba mu kukankana (okutya n'okukankana) okwa mazima g'omwoyo gano. Balina okuba nga beyongera mu nkola nga ebibya ebyagala era ne Katonda bwatyo ye yongera mu nkola eyokuleeta ate n'okusobozesa (laba 1:6).

21) N'okutegeera kino awamu n'okutegeera nti eri Paulo obulamu bw'Obukristaayo BWE bulamu bwa Kristo (1:21; Bag 2:20), Tuyinza nyo okutegeera Paulo byatulaga.

- a) Eky'okulabirako mu luny. 3-11 kisingawo ku kubeera eky'okulabirako.
- b) Eyo nyinyonyola ya kiki ekyabaawo, ekiliwo n'ekigenda okubabaako mu mulimu Katonda gwakola mu bulamu bwabwe.

b. Eky'okukola.

- 1) Oyinza okukkakkana/okwetowaza okusobola okuweereza omuntu omulala? Oyinza okuyisa abalala mu ngeri y'obulamu esinga obulungi? Ogezako bulijjo okufuna ekifo ebisooka mu lunyiriri oba entebbe esinga obulungi mu kkanisa? Obulamu obubeeramu mu ngeri y'obwa sekinoomu? Ogamba nti nze njakwejjako era naawe wefeeko? Oba otegeera amaka ga Katonda era nobeera mu maka?
- 2) Okwaata ekyo kyolowooza nti kye kikusaanira? Oyinza okulekawo emikisa gyo ku lwa balala?

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika —

Eky'okulabirako Ky'omuwandiisi:
Wasasulwa sente zo zona oluvanyuma lw'omulimu gwe wakolera essawa 50 mu wiiki, naye oyinza okuwaayo obuyinza obw'okuba nazo zonna? Oyinza okwesoomooza obutazinyweza zonna okusobola okuyamba abalala? Wewaawo wafuna ekifo mu bantu oluvanyuma lw'emyaka 10 emiwanvu ng'oli mu ssomero ly'obusawo, naye oyinza okuwaayo ekifo ky'obuyigirize bwo obwo era n'obugagga okusobola okukozesa obusobozi bwo mu kugenda okubuulira enjiri?

Sa muno Eky'okulabirako kyo:

- 3) Obulamu bw'Obukristaayo obulaba nga ekivaamu kyokka (eky'okufunamu obufunyi? Oyagala kukkiriza buwanguzi bwokka? Oba okitegeera nti waliwo enkola eri ekivaamu ekyo ekiyinza okuba ekiruma ennyo? Osobola okukkiriza omusalaba?

OKUYIGA BAIBULI I

3. Okwetegereza/Okuvuunula/Eky'okukola.

a. Okwetegereza n'okuvuunula.

1) Ekisembayo, Paulo ada mu biragiro bye ebisoomooza mu 2:14-18. Entegeka y'ekitundu ky'ekitundu kino efanana n'ebitundu ebibiri bye tumaze bwe biteekebwa awamu (laba ekifananyi).

a) Okuzibwamu amaanyi ku neyisa yaabwe.

b) Eky'okulabirako.

1:27-2:13	2:14-18
<p>1) ENEYISA</p> <p>a) obumu</p> <p>b) okuziyiza okuwakanyizibwa</p>	<p>1) ENEYISA</p> <p>a) “awatali kwemulugunya oba mpaka”</p> <p>b) “wakati mu munyweze”</p>
<p>2) EKY'OKULABIRAKO</p> <p>a) Yesu</p> <p>b) kyateggeeza gye bali</p>	<p>2) EKY'OKULABIRAKO</p> <p>a) Paulo: “Newankubadde nze”</p> <p>b) “era namwe”</p>

Ekibuuzo ku Kuvuunula

Lwaki Abafiripi okukola ebintu byonna awatali kwemulugunya oba mpaka”?

2) Paulo awa ensonga biri. Ayanjula ensonga esooka n'ekigambo“**NTI**” mu luny. 15. Ayanjula ensonga ey'okubiri n'ekigambo **NDYOKE** mu luny. 16.

a) “**NTI**” basobole okukuuma obujulizi bwabwe nga bulungi era nga bukola. Olwono basobole okubabika ng'abaaanba Katonda abatalina kabi na kyakunenyezebwa (abatali bakuusa era abeweereddeyo ddala).Balina obuvunanyizibwa okufaayo kye bali.

b) “**OLWONO**” omulimu gwa Paulo n'abo guleme okuvaamu ebitagasa. Balina obuvunanyizibwa ku busika bwabwe.

Eby'okuwandiika—

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

- 3) Tulina okulaba oluny. 17, 18 okusenziira ku kyekitegeeza. Paulo yeggyako nga byonna Kristo bweyakola. Ekiri muno kiri nti Abafiripi nabo balina okukola kyekimu. Kino kikwaatagana ne kyekitegeeza mu nyiriri. 12, 13.
- 4) Era tulina okukiraba mu kyekitegeeza ekyamangu eky'ebiragirow ebisoomooza obutemulugunya. Oba nga Paulo eyalabika ng'agenda kuttibwa olwokuweereza kwe eri Kristo yasanyuka, Abafirippi abataali mu buzibu obwo tebandisinzewo nyo okusanyuka?

b. Eky'okola.

- 1) Wekutte ku bumu? Wewala okwemulugunya n'empaka olw'okubuulira enjiri? Mu bulamu bwo, omugaso gw'okubuulira enjiri mukulu okusinga omugaso gw'empaka zo, obutakkiriziganya n'obutamatizibwa?
- 2) Owulira ebbanja ery'obusika bwo? Owulira obuvunanyizibwa eri abo ababonyebonye okusobola okukubuulira Kristo?

D. Entegeka yEkitundu 4.

1. Weyise mu “**MPISA**” (1:27-30).
 - a. Ekigendererwa kya “**EMPISA**” (oluny. 27a).
 - b. Enyinyola ya “**EMPISA**” (oluny. 27b, 28).
 - 1) Munywezebwe mu bumu (oluny. 27b-27c).
 - 2) Munywere muleme kukangibwa eri okuwakanyizibwa (oluny. 27, 28).
 - c. Okutukuzibwa kwa “**EMPISA**” (oluny. 29, 30).
 - 1) Balina okukkiriza mu Kristo (oluny. 29b).
 - 2) Balina okubonabona ku lwa Kristo (oluny. 29c-30).

OKUYIGA BAIBULI I

d. Okusoomooza okulaga **“EMPISA”** (2:1-4).

- 1) Oba nga waliwo (oluny. 1).
- 2) Kale mukikole (oluny. 2).

2. Beera ne **“ENDOWOOZA”** ya Kristo (2:3-13).

- a. Enyinyola ya **“ENDOWOOZA”** (oluny. 3, 4).
- b. Beera ne **“ENDOWOOZA” eno** (oluny. 5).
- c. Okulabisibwa (ekyokulabirako kya **“ENDOWOOZA”** (oluny. 6-11).
 - 1) Enkola (oluny. 6-8).
 - a) Okuteeka wansi obuyinza (oluny. 6, 7).
 - b) Obwetowaze (oluny. 8a).
 - c) Obuwulize (oluny. 8b).
 - d) Okufa (oluny. 8c).
 - 2) Ekivaamu (oluny. 9-11).
 - a) Okugulimizibwa (oluny. 9a).
 - b) Elinnya elisinga amannya gonna (oluny. 9b).
 - (1) Eby'enjawulo ebivaamu: Buli viivi lifukamira (oluny. 10).
 - (2) Ebyenjawulo ebivaamu: Buli lulimi lwatula (oluny. 11).
 - 3) Kye kitegeeza oba okumaliriza (eny. 12, 13).
 - a) Kola obulokozi bwo n'okutya n'okukakankana (oluny. 12).
 - b) Esonga lwaki olina okutya: Okukankanira Katonda mufte (oluny. 13).

Eby'okuwandiika—

OKUYIGA BAIBULI I

Eby'okuwandiika—

3. Kala ebintu byonna awatali kwemulugunya oba mpaka (oluny. 14-18).

a. Ebigendererwa (oluny. 15, 16).

1) Olwobujulirwa bwabwe (oluny. 15).

2) Olwo nno omulimu gwa Paulo guleme okuba ogutagasa (oluny. 16).

b. Eky'okulabirako kya Paulo (oluny. 17).

c. Ebisangibwa mu Bafirippi (oluny. 18).

Omuwandiisi KyaKyogerako:

Ng'okozesa omutwe omukulu, soomooza abayizi okutegeera enkolagana wakati webitundu (okweyongerayo, okufunza eky'okulabirako, ekigendererwa, enyinyonyola, okunyonyola, okwongerayo, okumaliriza, okutegeera, enkola, ekireeta n'ekivaamu n'okulaga ki kyekiri).

E. Okumaliriza Ekitundu 4.

1. Olunyiriri oluwumbawumbako. Mu kitangaala ky'ekyokulabirako kya Yesu Kristo ekikulu era n'okutegeera kwa Kristo mu ffe, tuli ba kugenda mu maaso mu neyisa y'Obukristaayo esaanidde enjiri.

2. Elinnya. Ebiragiyo ebisoomooza.